

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 101
van **PETER VAN ROMPUY**
datum: 22 januari 2018

aan **BART TOMMELEIN**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

Belastinginning - Toepassen van gedragsinzichten

Het Vlaams Parlement keurde in oktober 2016 een resolutie goed betreffende de toepassing van gedragsinzichten bij de beleidsvoering. N.a.v. positieve resultaten bij het aanwenden van deze gedragsinzichten bij de federale overheidsdienst (FOD) Financiën stelde ik in de Commissie voor Financiën en Algemeen Beleid van 23 mei 2017 een vraag over de mogelijke toepassingen bij de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL.) De minister was positief en stelde toen dat hij met zijn administratie de mogelijkheden zou bekijken:

"Persoonlijk denk ik dat dergelijke gedragsinzichten meer waarde kunnen hebben voor de heffing op de leegstand van bedrijfsruimten, de heffing op ongeschikte woningen of de planbatenheffing.

(...)

Ik zal mijn administratie dan ook laten bekijken hoe we hier concreet gevolg aan kunnen geven met een pilootproject voor een van die laatstgenoemde heffingen."

In antwoord op schriftelijke vraag nr. 10 van 29 september 2017 van Freya Seays aan minister-president Bourgeois maakt de minister-president geen melding van contact en/of interesse vanuit de administratie richting het team gedragsinzichten.

1. Heeft de administratie de mogelijkheid van een proefproject voor de toepassing van gedragsinzichten bij het innen van belastingen kunnen onderzoeken? Wat was hiervan het resultaat?
 - a) Op welke belastingen zal men gedragsinzichten toepassen?
 - b) Op welke termijn?
 - c) Welke gedragsinzichten zal men hiervoor aanwenden?
2. Nam de administratie van de minister ter zake reeds contact op met het team gedragsinzichten?

BART TOMMELEIN

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

ANTWOORD

op vraag nr. 101 van 22 januari 2018

van **PETER VAN ROMPUY**

1. a) Zoals reeds vermeld kies ik er, na overleg met de Vlaamse Belastingdienst, voor om in eerste instantie de focus te leggen op de planbatenheffing, de leegstandsheffing bedrijfsruimten en de heffing op ongeschikte/onbewoonbare woningen. Ik heb hier een aantal redenen voor.

Ten eerste liggen de inningspercentages daar beduidend lager dan voor de andere gewestbelastingen waardoor het potentieel om een daadwerkelijke verbetering te bewerkstelligen hoger is. Door hun lagere automatiseringsgraad zijn deze belastingen bovendien beter geschikt om mee te "experimenteren".

Ten tweede gaat het bij de leegstandsheffing bedrijfsruimten en de heffing op ongeschikte of onbewoonbare woningen om typische regulerende belastingen met gedragssturing als doel. Voor planbatenheffing heeft de belastingplichtige de keuze om de belasting direct te betalen en dan een korting te krijgen (de zogenaamde bonificatie), ofwel te wachten tot de heffing – dikwijls jaren later – pas echt betaald moet worden. Dat is dus ook een keuze waar we op kunnen proberen sturen.

Ik voeg er graag aan toe dat de Vlaamse Belastingdienst voor niches in de verkeersbelastingen wel al experimenteert met gedragssturing, maar op andere manieren dan louter via de aanslagbiljetten of herinneringsbrieven. Eind januari werden bijvoorbeeld een duizendtal personen die genieten van een specifieke vrijstelling van verkeersbelasting, geconfronteerd met de bewijzen dat ze zich niet hebben gehouden aan de voorwaarden om die vrijstelling te behouden. Bij de brief wordt immers een overzicht gevoegd van alle geregistreerde voertuigbewegingen. De gehanteerde nudges daarin omvatten een direct vereenvoudigd taalgebruik, de confrontatie met onweerlegbare bewijzen van overtreding en de vermelding van de concrete gevolgen van het misbruiken van de vrijstelling. De betaalratio voor de overeenkomstige aanslagbiljetten en boetes wordt binnenkort geëvalueerd.

- b) M.b.t. de planbatenheffing worden momenteel afspraken gemaakt met het Team Gedraginzichten van het departement Kanselarij en Bestuur (DKB) om een vooronderzoek te starten naar de beweegredenen van beide types betalers: wie maakt om welke redenen wél gebruik van de bonificatie en wie doet dat niet. Je kan het gedrag immers maar proberen te beïnvloeden van zodra je het gedrag ook begrijpt. Daarna zal met wetenschappelijke begeleiding het eigenlijke nudging-project uitgerold worden. Er zijn ook de nodige contacten gelegd met de FOD Financiën om te leren uit hun ervaringen.

De doorlooptijd hangt af van een aantal factoren: de mogelijkheden van wetenschappelijke of andere ondersteuning, de onderzoeksresultaten an sich, de frequentie van de inwerkingtreding van ruimtelijke uitvoeringsplannen (en dus de mogelijkheid om aanslagbiljetten te verzenden), ...

Voor de volledigheid geef ik wel mee dat in het kader van het beleidsplan Ruimte Vlaanderen, een hervorming van de planbatenheffing tot de mogelijkheden behoort. Dit kan achteraf een correcte vergelijking met de nulmeting verstoren.

Voor beide leegstandsheffingen denken we in eerste instantie aan een vereenvoudiging van de documenten die worden verzonden naar aanleiding van de registratie van de onroerende goederen op de lijsten van leegstand en van dreigende ongeschiktheid. Het verder verduidelijken in de communicatie van de mogelijke gevolgen is dus een mogelijke piste. De Vlaamse Belastingdienst neemt hieromtrent ook contact op met o.a. Wonen Vlaanderen.

- c) Op de aan te wenden gedragsinzichten kan ik niet vooruitlopen. De toepassing daarvan is een proces van strikt opvolgen en bijsturen indien nodig, eerst bij een kleine groep, vooraleer ze bij bewezen resultaat toegepast kunnen worden op de volledige doelgroep. Zoals hiervoor gesteld, zal in ieder geval al gewerkt worden met vereenvoudiging van de briefwisseling ("Make it Easy" – de E in het EAST-letterwoord van de Behavioural Insights theorie). Dit is overigens ook een engagement dat perfect past in de Heerlijk Helder-campagne. Specifiek voor Planbatenheffing kan allicht gewerkt worden op het effect van de bonificatie. Dit refereert aan het tijdsaspect, met name dat mensen gevoeliger zijn aan onmiddellijke voordelen, eerder dan aan voordelen die ver in de toekomst liggen ("Make it Timely" – de T in EAST).
2. De eerste contacten met het DKB-Team Gedragsinzichten vonden plaats in mei-juni vorig jaar (op 6 juni vond een eerste formeel overleg plaats). Tot eind 2017 lag de focus op voorbereidend werk. Bij de Vlaamse Belastingdienst was nood aan meer achtergrondinformatie en kennisopbouw. In die periode waren er mailcontacten tussen VLABEL en het DKB Team Gedragsinzichten en werden de templates van inningsdocumenten geïnventariseerd. Ook op en via een studiedag van het DKB-Team Gedragsinzichten op 25 oktober waren er contacten. De formele start van de samenwerking met het DKB-Team Gedragsinzichten vond plaats op 6 februari.